

การเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาว่าด้วย เรื่องความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก

Writing a Psychological Horror Play about Loneliness
from Childhood Emotional Neglect

มนสิชา จาคะกุล*

Monsicha Jakakul*

Corresponding Author Email: jakakulm@hotmail.com

วันที่รับบทความ	19 กุมภาพันธ์ 2568
วันที่แก้ไขบทความ	27 มีนาคม 2568
วันที่ตอบรับบทความ	21 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและค้นหากลวิธีการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาว่าด้วยเรื่องความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาที่ปรากฏในบทความของ เจสัน เฮเลอร์แมน (2024) นักเขียนบทภาพยนตร์และบทโทรทัศน์ และ ไอวี ลอฟเบิร์ก (2016) นักวารสารศาสตร์ด้านภาพยนตร์ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการใช้องค์ประกอบละครเวทีในการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญจากงานวิจัยของ เอมีลี โอตันเนล (2018) เพื่อค้นหากลวิธีการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กเพื่อใช้สภาวะดังกล่าวเป็นประเด็นหลักของเรื่อง (main theme) จากนั้นผู้วิจัยนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างสรรค์บทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาเรื่อง วัง โดยมุ่งใช้แนวคิดและองค์ประกอบของบทแนวดังกล่าวในการทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจสภาวะดังกล่าวและตระหนักถึงผลเสียของการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กได้ ผู้วิจัยจัดแสดงละครเวทีเรื่อง วัง ในรูปแบบการอ่านบท (staged reading) เพื่อเก็บความคิดเห็นของผู้ชมผ่านแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชมสามารถเข้าใจและตระหนักถึงผลเสียของการเพิกเฉยทางอารมณ์ใน

* นิสิตปริญญาโท ภาควิชาศิลปการละคร สาขการเขียนบทละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* Student, Master of Arts in Dramatic Arts, Chulalongkorn University

วัยเด็กได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ชมส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่าความคลุมเครือของเรื่องและตัวละคร ‘ผี’ ส่งผลให้ประเด็นหลักไม่ชัดเจน จากการศึกษาและวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยเห็นว่าความคลุมเครือดังกล่าวเป็นจุดเด่นของบทแนวนี้นี้ที่ทำให้เกิดการตีความที่หลากหลาย หากผู้วิจัยจะพัฒนาบทละคร ผู้วิจัยจะเพิ่มการกระทำและคำพูดของตัวละครที่เสริมให้ประเด็นหลักของเรื่องมีความชัดเจนยิ่งขึ้นโดยคงความคลุมเครือของเรื่องและตัวละคร ‘ผี’ เอาไว้

คำสำคัญ: การเขียนบทละครเวที, เรื่องสยองขวัญเชิงจิตวิทยา, ความโดดเดี่ยว, การเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก

Abstract

This research aims to study and explore methods for writing a psychological horror play about loneliness from childhood emotional neglect. The researcher began by studying the concept and the characteristics of psychological horror presented in the articles by film and television writer, Jason Hellerman (2024) and film journalist, Ivy Lofberg (2016), as well as the utilization of theatrical elements in horror plays appeared in Emily O'Donnell's research (2018) with the purpose of exploring the methods for writing a psychological horror play. The researcher studied psychological researches related to loneliness from childhood emotional neglect so as to use the subject matter as the main theme of the play. The knowledge gained was then applied into writing a psychological horror play Wang, with a focus on using the concept and the characteristics of the genre to convey a portrayal of loneliness from childhood emotional neglect and the negative effects of the childhood emotional neglect to the audience. Wang was presented as a staged reading to collect audience's feedback via questionnaires. The feedbacks show that the audience was able to understand and acknowledge the negative effects of childhood emotional neglect conveyed in the play. However, some audience mentioned that the ambiguity of the narrative and the lack of a clear explanation regarding what the character 'ghost' is resulted in the main theme of the play being unclear. Having analyzed the feedbacks, the researcher found the ambiguity to be a distinctive characteristic of the genre that opens the play to the audience's subjective interpretations. If the researcher were to develop Wang in order to address the issue, the researcher would add actions, as well as dialogues between the characters to strengthen the presentation of the main theme while maintaining the ambiguity of the narrative and the 'ghost'.

Keywords: Playwriting, Psychological horror, Loneliness, Childhood Emotional Neglect

บทนำ

นักเขียนบทภาพยนตร์และบทโทรทัศน์ เจสัน เฮลเลอร์แมน (2024) นิยามบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา (psychological horror) ว่าเป็นบทสยองขวัญประเภทหนึ่งที่มีมุ่งนำเสนอสภาวะทางจิตใจของมนุษย์เป็นหลัก โดยตัวละครหลักอาจมีสภาวะทางจิตที่ไม่มั่นคง ไม่สามารถเชื่อถือได้ หรือถูกรบกวนด้วยบางสิ่ง ในประเด็นนี้ นักวารสารศาสตร์ด้านภาพยนตร์ โอวี ลอฟเบิร์ก (2016) กล่าวว่า การต่อสู้กับตัวละครสยองขวัญประหลาด มนุษย์ต่างดาว และสิ่งมีชีวิตเหนือธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นในบทละครแนวนี้เป็นตัวแทนของอุปสรรคทางจิตใจที่ตัวละครพบเจอในเรื่อง ซึ่งกล่าวได้ว่าบทแนวดังกล่าวนำเสนอความสยองขวัญของสภาวะทางจิตที่ผิดปกติไปด้วย “สยองขวัญ” ที่ตัวละครหลักต้องเผชิญในเรื่องเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงสภาวะทางจิตดังกล่าวได้ง่ายขึ้น และเนื่องจากละครเวทีเป็นการแสดงสดที่ไม่มีสิ่งกั้นระหว่างพื้นที่ของละครและพื้นที่ของผู้ชม ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของเอมิลี โอเคนเนล (2018) ว่าเส้นกั้นระหว่าง “โลกของละคร” และ “โลกความเป็นจริง” ในละครเวทีสามารถทำให้กลุ่มเครือข่ายได้ ส่งผลให้ผู้ชมสามารถก้าวข้ามขอบเขตการเป็นผู้ชมและร่วมเผชิญความสยองขวัญที่ตัวละครในเรื่องพบเจอได้ จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าละครเวทีและบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยามีองค์ประกอบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงและเข้าใจความสยองขวัญของสภาวะทางจิตที่ผู้เขียนบทต้องการนำเสนอได้ง่ายขึ้น

สภาวะทางจิตที่ผู้วิจัยเลือกนำเสนอคือ “ความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก” โดยนักเขียนบทความด้านสุขภาพ คิมเบอร์ลี ฮอลล์แลนด์ (2021) กล่าวว่า การเพิกเฉยทางอารมณ์บุตรอาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบของการทารุณกรรมทางอารมณ์ต่อบุตร เพราะการทารุณกรรมเกิดจากความตั้งใจกระทำสิ่งที่เป็นอันตราย แต่ในทางตรงกันข้าม การเพิกเฉยทางอารมณ์คือการที่ผู้ปกครองล้มเหลวในการตอบสนองหรือรับรู้ความต้องการทางอารมณ์ของบุตรอาจโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่ได้มีผลกระทบต่อผู้ถูกรกระทำในวัยเด็กเพียงเท่านั้น แต่อาจนำไปสู่สภาวะทางจิตที่ผิดปกติในวัยผู้ใหญ่ เช่น อาการซึมเศร้า การมีพฤติกรรมที่รุนแรง ความรู้สึกว่างเปล่า ความไม่เชื่อใจหรือไม่ไว้วางใจผู้อื่น ความไม่พร้อมทางอารมณ์ (emotional unavailability) ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเพิกเฉยทางอารมณ์อาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบการทารุณกรรมดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น ทำให้พฤติกรรมดังกล่าวไม่สามารถถูกมองเห็นหรือรับรู้ได้ง่าย ดังที่นักบำบัดครอบครัว (family therapist) แอนเดรีย แบรนต์ (2020) อธิบายว่า แม้ผลกระทบจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กมีความร้ายแรงเทียบเท่ากับบาดแผลทางจิตใจอื่น ๆ แต่ผลกระทบดังกล่าวหาสาเหตุได้ยาก เนื่องจากไม่สามารถระบุที่มาอย่างชัดเจนได้ โดยในบทความ Emotional neglect in childhood shapes social dysfunctioning in adults by influencing the oxytocin and the attachment system: Results from a population-based study (2019) ปรากฏผลว่าการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์เป็นหนึ่งในรูปแบบการทารุณกรรมเด็ก (Early Life maltreatment) ที่แพร่หลายและมีจำนวนเพิ่มขึ้นรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ ผู้ที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์อาจไม่เข้าใจว่า

สภาวะทางจิตที่ตนเองพบเจออยู่นั้นคืออะไร มีสาเหตุมาจากอะไร หรืออาจไม่รับรู้เลยว่าตนเองกำลังอยู่ในสภาวะนี้ซึ่งทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นจากสภาวะดังกล่าวได้และนำไปสู่ความรู้สึกโดดเดี่ยวซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คลินิก อลิชเบธ ทิลลิ่งแฮสส์ (2017) อธิบายว่าการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กอาจก่อให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวเรื้อรัง เนื่องจากบุคคลรอบข้างมักไม่รับรู้ถึงการถูกเพิกเฉยดังกล่าว แต่ผู้ที่รู้สึกโดดเดี่ยวยังไม่ได้รับการรักษาเพียงพอเพราะรู้สึกโดดเดี่ยวและปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดจากความรู้สึกโดดเดี่ยวไม่สามารถป้องกันได้หากไม่เข้าใจสาเหตุของความโดดเดี่ยวนั้น

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการตระหนักถึงผลเสียของความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กมีความสำคัญและสามารถทำได้ด้วยการเข้าใจผู้ที่อยู่ในสภาวะทางจิตดังกล่าวเท่านั้น บทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาจึงเป็นรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมในการนำเสนอประเด็นนี้ โดยผู้วิจัยหวังว่าบทละครที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นจะช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจสภาวะดังกล่าวและตระหนักถึงผลกระทบเชิงลบของการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กได้ และหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา
2. เพื่อศึกษาข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก
3. เพื่อค้นหากลวิธีและสร้างสรรค์บทละครเวทีสยองขวัญเชิงจิตวิทยาว่าด้วยเรื่องความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก

สมมติฐานการวิจัย

การเขียนบทละครเวทีว่าด้วยเรื่องความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กโดยใช้กลวิธีบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาจะสามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจสภาวะดังกล่าวและตระหนักถึงผลเสียจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กได้

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา

ดังที่ผู้วิจัยอธิบายข้างต้น บทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยามุ่งนำเสนอสภาวะทางจิตที่ผิดปกติของตัวละครหลัก โดยตัวละครเหล่านั้นมักมีสภาวะทางจิตที่ไม่มั่นคง ไม่สามารถเชื่อถือได้ หรือถูกรบกวนโดยบางสิ่ง (Hellerman, 2024) และสภาวะทางจิตที่ผิดปกติของตัวละครหลักในบทแนวนี้นักเป็นผลกระทบจากการสูญเสียบางสิ่ง แต่การก้าวผ่านการสูญเสียนั้นขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมหรือครอบครัว ส่งผลให้ความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้นถูกกดทับและละลายในจิตใจ (Lofberg, 2016) โดยเฮเลอร์แมน (2024) กล่าวว่าองค์ประกอบที่มักปรากฏในบทสยองขวัญประเภทนี้มีทั้งหมด 6 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 การเล่าเรื่องผ่านมุมมองที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ (Unreliable Narrator) งานวิจัยของซานโต (2022) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบนี้ว่า สภาวะทางจิตที่ผิดปกติของตัวละครหลักในบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา มักถูกนำเสนอด้วยสิ่งที่เป็นจิตวิสัย (subjective) เช่น ภาพความฝัน ความทรงจำ หรืออาการหลอนที่มาบิดเบือนความเป็นจริงของตัวละครดังกล่าว โดยความบิดเบือนนั้นคืออุปมาของสภาวะทางจิตที่ไม่มั่นคงของตัวละครหลัก

ประการที่ 2 การตัดขาดและการกักขัง (Isolation and Confinement) สภาพแวดล้อมในบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา มักกักขังหรือตัดขาดตัวละครหลักจากโลกภายนอกอาจเป็นได้ทั้งทางกายและทางจิตใจ ส่งผลให้ตัวละครเหล่านั้นรู้สึกอ่อนแอและไร้หนทาง กล่าวคือสภาพแวดล้อมในบทแนวนี้อาจมีบทบาทในการทำให้ตัวละครหลักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Hellerman, 2024)

ประการที่ 3 การทำให้สับสนในตนเองและการควบคุมทางจิตใจ (Gaslighting and Manipulation) ในบทความของเซ็งกูบต้าและชอตรี (2024, p. 85-88) ได้มีการวิเคราะห์ภาพยนตร์สยองขวัญเชิงจิตวิทยาเรื่อง Black Swan ว่าอิทธิพลจากความคาดหวังในการเป็นนักบัลเล่ต์หญิงนำไปสู่สภาวะทางจิตที่ไม่มั่นคงและอาการหลอนของตัวละครหลักที่เห็นตนเองกลายร่างเป็นหงส์ดำซึ่งเป็นอุปมาของการค้นพบตัวตนที่ขัดกับความคาดหวังของสังคม จากการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการควบคุมทางจิตใจดังกล่าวอาจเป็นอิทธิพลของความคาดหวังของสังคมหรือพฤติกรรมของคนรอบข้างที่มีอิทธิพลแง่ลบต่อสภาพจิตใจของตัวละครหลัก

ประการที่ 4 สภาวะทางจิตที่ย่ำแย่ลง (Descent into Madness) ตัวละครหลักจะค่อย ๆ สูญเสียความสามารถในการรับรู้ความเป็นจริงซึ่งค่อย ๆ ถูกบดบังด้วยอาการหลอนและความหลงผิด (Hellerman, 2024)

ประการที่ 5 การบิดเบือนสิ่งคุ้นเคยให้พิลึก (The Uncanny) บทสยองขวัญเชิงจิตวิทยามักบิดเบือนรายละเอียดสถานการณ์หรือสิ่งที่มีมนุษย์คุ้นเคยให้ผิดแปลก เพื่อสร้างความรู้สึกสับสน กระวนกระวายใจแก่ผู้ชม (Hellerman, 2024)

ประการที่ 6 ตอนจบที่คลุมเครือ (Ambiguous Endings) บทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยามักให้ข้อมูลเป็นนัย โดยไม่มีการอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องและมีตอนจบที่คลุมเครือ เพื่อให้ความสยองขวัญและความรู้สึกกระวนกระวายใจคงอยู่กับผู้ชมหลังการรับชม (Hellerman, 2024)

ในงานวิจัยของเอมิลี โอตันเนล (2018) ได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับละครเวทีแนวสยองขวัญที่ปรากฏในงานวิจัยของ โจลิน ริชาร์ดสัน (2015) มาค้นหาวิธีการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญ โดยแบ่งการใช้องค์ประกอบของละครเวทีในการสร้างความกลัวออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การกระตุ้นความรู้สึกผู้ชม (Arousing the Audience) ผู้เขียนบทสามารถสร้างบรรยากาศที่น่าสยองขวัญด้วยการทำลายเส้นกั้นระหว่างละครและผู้ชม (fourth wall) กล่าวคือพื้นที่ของผู้ชมสามารถเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ละครได้เพื่อให้ผู้ชมใกล้ชิดกับความสยองขวัญในเรื่องมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เขียนบทสามารถสร้างบรรยากาศดังกล่าวได้ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ตึงเครียดของตัวละครในเรื่อง โดยการนำเสนอให้ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวให้เกิดขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ระหว่างที่เรื่องดำเนิน

วิธีที่ 2 การนำเสนอสิ่งสยองขวัญ (Monsters or the Monstrous) สิ่งสยองขวัญในละครเวทีสามารถเป็นตัวละครมนุษย์ที่มีความน่าสยองขวัญได้ ด้วยการนำเสนอให้เห็นว่าตัวละครดังกล่าวอาจมีสภาวะทางจิตที่ผิดปกติหรือมีมุมมองที่ไม่น่าเชื่อถือ

วิธีที่ 3 การนำเสนอความน่าขยะแขยงและความสยองขวัญของร่างกาย (Gore and Body Horror) ในการนำเสนอสิ่งน่าขยะแขยง ผู้เขียนบทจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของการสร้างละครเวทีเรื่องนั้น เนื่องจากเอฟเฟกซ์ที่ขาดความสมจริงอาจทำให้สิ่งน่าขยะแขยงที่ปรากฏในเรื่องดูน่าขบขัน ในประเด็นนี้ ธนัท อนุรักษ ได้กล่าวไว้ใน มโนทัศน์และการสร้างความกลัวในสื่อบันเทิงคดีสยองขวัญไทย (2555, น. 144) ว่าละครเวทีแนวสยองขวัญสามารถนำเสนอความน่าขยะแขยงได้ด้วยการกำหนดให้ตัวละครกล่าวถึงสิ่งน่าขยะแขยงหรือทำท่าทางอธิบายการสัมผัสสิ่งเหล่านั้นได้

วิธีที่ 4 การใช้แสงและเสียง (The Spectacle) โอคันเนล (2018) อธิบายว่าดวงตามนุษย์ใช้เวลาในการปรับสภาพตามความสว่างของแสง ดังนั้นเมื่อแสงไฟบนเวทีมีดลงกระทันหัน ดวงตาจะใช้เวลาระยะหนึ่งในการปรับสภาพให้สามารถมองเห็นในความมืดนั้นได้ จังหวะนี้จึงเหมาะสมที่จะกำหนดให้บางสิ่งที่คุณเขียนบทต้องการใช้สร้างความกลัวเข้ามาในฉากเพื่อสร้างจังหวะตกใจ (jump scare)

นอกจากนี้ นฤชิต เสงวัฒนาภา ได้อธิบายใน การใช้เสียงเพื่อสร้างความรู้สึกกลัวใน “หนังผี” ไทย (2559, น. 158) ว่าการเปลี่ยนทิศทางของเสียง (Pan) โดยใช้ระบบเสียงแบบรอบทิศทาง (Surround Sound) ในภาพยนตร์สยองขวัญเป็นการใช้เสียงในการทำให้ผู้ชมไม่สามารถคาดเดาทิศทางความอันตรายที่อาจเข้าถึงตนเองได้และเกิดเป็นความรู้สึกไม่ปลอดภัยขณะรับชม จากคำอธิบายดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าผู้เขียนบทละครเวทีสามารถนำวิธีนี้มาประยุกต์ใช้ในการเขียนบทละครเวทีแนวสยองขวัญได้

2. การศึกษาข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความโดดเด่นจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก

การเพิกเฉยทางอารมณ์สามารถนิยามได้ว่าเป็นความล้มเหลวในการสร้างสภาพแวดล้อมทางอารมณ์ที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาการด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้ และด้านร่างกายที่จำเป็นต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (Rees, 2008, p. 527) ในประเด็นนี้ นักจิตวิทยา โจนีส เว็บ และ คริสติน มูเชลโล่ (2012) อธิบายว่าการเพิกเฉยทางอารมณ์สามารถเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบและได้แบ่งลักษณะของผู้ปกครองดังกล่าวออกเป็น 12 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้ปกครองที่หลงตัวเอง (The Narcissistic Parent) 2. ผู้ปกครองที่เข้มงวด (The Authoritarian Parent) 3. ผู้ปกครองที่ตามใจ (The Permissive Parent) 4. ผู้ปกครองที่เคยหย่าร้างหรือสูญเสียคนรัก (The Bereaved Parent: Divorced or Widowed) 5. ผู้ปกครองที่เสพติดบางสิ่ง (The Addicted Parent) 6. ผู้ปกครองที่ซึมเศร้า (The Depressed Parent) 7. ผู้ปกครองที่เสพติดการทำงาน (The Workaholic Parent) 8. ผู้ปกครองที่มีสมาชิกครอบครัวที่มีต้องการพิเศษ (The Parent with a Special Needs Family Member) 9. ผู้ปกครองที่มุ่งเน้นความสำเร็จและความสมบูรณ์แบบ (The Achievement/Perfection Focused Parent) 10. ผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (The Sociopathic Parent) 11. ผู้ปกครองที่คล้ายเด็ก (Child as Parent) 12. ผู้ปกครองที่มีเจตนาดีแต่เคยถูกเพิก

เคยในวัยเด็ก (The Well-Meaning-but-Neglected-Themselves Parent) โดยเว็บและมุเซลโล่ อธิบายว่าผู้ปกครองหนึ่งคนมักมีลักษณะการเพิกเฉยทางอารมณ์มากกว่าหนึ่งลักษณะ

นักจิตบำบัด จัสมิน คอรี (2017) อธิบายว่าแม้ว่าบุตรที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก รู้สึกว่าผู้ปกครองรักตน แต่ความรู้สึกตัดขาดดังกล่าวส่งผลให้บุตรเหล่านั้นรู้สึกไม่เชื่อใจว่าผู้ปกครอง จะให้ความช่วยเหลือเมื่อตนต้องการ ส่งผลให้รู้สึกโดดเดี่ยวและไร้ที่พึ่งพา (p. 91-105) นอกจากนี้ การถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กทำให้บุตรขาดโอกาสในการสร้างความรู้สึกมีตัวตน (sense of self) เนื่องจากไม่ได้รับการตอบสนองทางอารมณ์จากผู้ปกครองมากพอที่จะสามารถสร้างตัวตนดังกล่าวได้ (p. 104-105) เมื่อไม่รู้สึกว่าตนถูกให้คุณค่าโดยผู้ปกครอง บุตรเหล่านั้นจะรู้สึกเหมือนตน ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของครอบครัว (p.113) ในขณะเดียวกัน การถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ส่งผลให้เด็กเหล่านั้นคุ้นชินกับการละเลยและปกปิดอารมณ์ความรู้สึกตนเองและมีมุมมองว่าอารมณ์ความรู้สึกของตนเป็นภาระของผู้อื่น และมักหลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือและการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้คนรอบข้างได้ (p. 77-79)

การถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กไม่เพียงส่งผลให้เกิดการตัดขาดจากผู้อื่นเพียงเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์เหล่านั้นขาดความสามารถในการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกรวมถึง ความต้องการทั้งทางกายและทางอารมณ์ของตนเอง (Cori, 2017, p. 104) บุตรที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กจะเติบโตขึ้นพร้อมกับความรู้สึกว่างเปล่า (emptiness) โดยผู้ที่มีความรู้สึกดังกล่าว มักอธิบายว่าเป็นความรู้สึกคล้ายว่าบางอย่างขาดหายไปจากตนเองแต่ไม่รู้ว่าเป็นอะไรอาจเป็น ได้ทั้งความรู้สึกทางร่างกายหรือทางจิตใจ (Web & Musello, 2012, p. 71-77) แต่เนื่องจากความรู้สึกว่างเปล่ายากที่จะเข้าใจหรืออธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ผู้ที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์จึงเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่กับความรู้สึกนี้เพียงลำพัง และเมื่อรู้สึกว่าไม่มีใครเข้าใจหรือมองเห็นความรู้สึกที่แท้จริงของตน การตัดขาดดังกล่าวอาจทำให้ผู้ที่รู้สึกว่างเปล่าขาดเหตุผลหรือจุดประสงค์ในการมีชีวิตอยู่อีกต่อไปและอาจนำไปสู่การตัดสินใจฆ่าตัวตายได้ (Web & Musello, 2012, p. 103-113)

ผู้ที่รู้สึกโดดเดี่ยวมักไม่สามารถจัดการความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองได้ ปัจจุบันนี้ส่งผลกระทบให้ผู้รู้สึกโดดเดี่ยวยังมีพฤติกรรมด้านสุขภาพ (health behaviors) ที่แย่ โดยพฤติกรรมด้านสุขภาพที่มีงานวิจัยออกมาอย่างต่อเนื่องว่ามีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกโดดเดี่ยวคือ พฤติกรรมการนอน กล่าวคือการนอนหลับของผู้ที่รู้สึกโดดเดี่ยวยังมีประสิทธิภาพในการฟื้นฟูร่างกายที่ต่ำกว่าแม้จะนอนหลับในระยะเวลาที่เพียงพอ และคุณภาพการนอนที่ต่ำส่งผลให้ความรู้สึกโดดเดี่ยวยังมีความรุนแรงขึ้น (Hawkey & Cacioppo, 2010) ผู้ที่รู้สึกโดดเดี่ยวนั้นจะต้องลดการระมัดระวังตัวลงและเรียนรู้ที่จะเป็นฝ่ายเริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและยอมรับความเสี่ยงที่อาจตามมา จึงจะสามารถบรรเทาความเจ็บปวดจากความโดดเดี่ยวนั้นลงได้ (คาซิออปโป และ แพทริก, 2564)

3. การสร้างตัวละคร

ผู้วิจัยนำข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับตัวละครสิ่งสยองขวัญของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยามาสร้างสรรค์ 2 ตัวละครสำคัญ ได้แก่ “ตัวละครหลัก” ผู้มีสภาวะทางจิตที่ผิดปกติและ “ตัวละครสิ่งสยองขวัญ”

ที่เป็นตัวแทนของสภาวะทางจิตดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลเสียและความสยองขวัญของความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กอันเป็นประเด็นหลักของเรื่อง (theme) และผู้วิจัยนำลักษณะของผู้ปกครองที่เพิกเฉยทางอารมณ์บุตรจากการแบ่งกลุ่มของเว็บและมุเซลโล่ (2012) มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ “ตัวละครผู้ปกครองที่เพิกเฉยทางอารมณ์บุตร” ทั้งหมด 2 ตัวละคร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุอันนำไปสู่ผลเสียของสภาวะทางจิตดังกล่าว

นอกจากนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กมาสร้างตัวละครอื่น ๆ อีก 3 ตัวเพื่อเสริมให้ประเด็นหลักของเรื่อง (theme) ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมตัวละครที่ปรากฏในเรื่องทั้งหมด 7 ตัวละคร ดังนี้

การสร้างตัวละครหลัก ปรายฟ้า ผู้วิจัยกำหนดให้ ปรายฟ้า เป็นตัวละครหลัก (protagonist) ที่รู้สึกโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กโดยสมาชิกในครอบครัว การถูกเพิกเฉยดังกล่าวส่งผลให้ปรายฟ้ารู้สึกไร้ตัวตนและเชื่อว่าอารมณ์ความรู้สึกของตนเองไม่มีความสำคัญและเป็นภาระของผู้อื่น จึงหลีกเลี่ยงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ปรายฟ้าเป็นลูกสาวคนเล็กของนายและปาน และทำอาชีพเป็นผู้ดำเนินรายการหลักของพ็อดแคสต์ที่มีชื่อว่า ไซยศาสตร์ โดยรายการดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องเล่าเกี่ยวกับสิ่งลึกลับด้วยมุมมองทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงนิสัยในการหาเหตุผลให้กับสิ่งที่ตนเองไม่ได้รับคำตอบเพื่อปลอบประโลมหรือหลีกเลี่ยงความต้องการทางอารมณ์ที่แท้จริงของตนเอง นอกจากนี้ ปรายฟ้ามีอาการเดินละเมอและมักฝันเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองหวาดกลัวและเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความคิดและความรู้สึกที่ถูกกลืนรวมถึงปัญหาด้านการนอนของปรายฟ้าอันเป็นปัญหาสุขภาพที่มักเชื่อมโยงกับความรู้สึกโดดเดี่ยวดังที่ผู้วิจัยอธิบายข้างต้น

การสร้างตัวละครสิ่งสยองขวัญ ผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงิน ผู้วิจัยกำหนดให้ ผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงิน เป็นสิ่งสยองขวัญที่เป็นตัวแทนของความรู้สึกโดดเดี่ยวของปรายฟ้า โดยผู้วิจัยกำหนดให้ บ้านร้างหน้าต่างน้ำเงิน เป็นบ้านร้างที่ผู้คนเล่ากันว่าหากใครที่ตกผีที่สิงอยู่ในบ้านหลังนั้นจะถูกผีนำตัวไปอยู่ด้วยแต่ไม่มีใครสามารถหาสาเหตุที่ผีดังกล่าวสิงอยู่ในบ้านร้างนั้นได้ เพื่อใช้เรื่องเล่าดังกล่าวเป็นอุปมาของบาดแผลทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ซึ่งไม่มีสาเหตุเป็นการกระทำที่รับรู้ได้ง่ายโดยตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินเป็นผีที่ปรายฟ้าตกในวัยเด็กเมื่อเข้าไปตามหา เปรมพี่ชายของเธอในบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินด้วยความเป็นห่วง แต่กลับถูกเปรมทอดทิ้งให้อยู่ในบ้านเพียงลำพังและหลังจากนั้นเปรมไม่พูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอีก การถูกละเลยทางอารมณ์โดยเปรมในครั้งนั้น ส่งผลให้ปรายฟ้ารู้สึกสับสนและโดดเดี่ยวกับสิ่งที่ตนเองพบเจอรวมถึงหวาดกลัวว่าผีดังกล่าวจะนำตัวเธอไปอยู่ด้วย ความรู้สึกที่ถูกกลืนเลยเหล่านี้เป็นบาดแผลทางจิตใจของปรายฟ้าที่ถูกกระตุ้นอีกครั้งเมื่อเปรมจบ

ชีวิตตัวเองลงอย่างไรสาเหตุอันเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินกลับมาหลอกหลอนปรายฟ้าอีกครั้ง โดยผู้วิจัยกำหนดให้ทุกครั้งที่ตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินใกล้จะปรากฏตัว ปรายฟ้าจะได้ยินเสียงของหวีดลมที่คล้ายกับเสียงหวีดลมที่ดังก้องในความว่างเปล่าภายในบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงิน เพื่อนำเสนอความรู้สึกว่างเปล่าและโดดเดี่ยวในจิตใจของปรายฟ้า โดยเสียงดังกล่าวดังขึ้นเมื่อปรายฟ้ารู้สึกโดดเดี่ยวหรือรู้สึกถูกเพิกเฉยทางอารมณ์เท่านั้น เพื่อให้ผู้ชมสามารถเชื่อมโยงการหลอกหลอนของผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินกับความรู้สึกโดดเดี่ยวของปรายฟ้าได้

การสร้างตัวละครผู้ปกครองที่เพิกเฉยอารมณ์บุตร ดนัย ผู้วิจัยกำหนดให้ ดนัย เป็นพ่อที่เพิกเฉยทางอารมณ์บุตร โดยดนัยเพิกเฉยทางอารมณ์ปรายฟ้าผู้เป็นลูกสาวด้วยการมองเห็นอารมณ์ความรู้สึกของตนเป็นสำคัญและมีมุมมองว่าการแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบของปรายฟ้าเป็นการต่อว่าตนเองในฐานะผู้ปกครองซึ่งเป็นลักษณะของผู้ปกครองที่หลงตัวเอง (The Narcissistic Parent) ดนัยไม่บังคับหรือแสดงความสนใจต่อการใช้ชีวิตของปรายฟ้าซึ่งเป็นลักษณะของผู้ปกครองที่ตามใจ (The Permissive Parent) อันส่งผลให้ปรายฟ้ารู้สึกไร้ความสำคัญและโดดเดี่ยว นอกจากนี้ดนัยเพิกเฉยทางอารมณ์เปรมด้วยการให้ความสำคัญกับการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบรวมถึงความสำเร็จด้านการเรียนและการทำงานของเปรมเท่านั้น โดยไม่พูดถึงความต้องการด้านอารมณ์ของเปรม การกระทำดังกล่าวเป็นลักษณะของผู้ปกครองที่มุ่งเน้นความสำเร็จและความสมบูรณ์แบบ (The Achievement/Perfection Focused Parent) ส่งผลให้เปรมเชื่อว่าตนเองมีคุณค่าและสมควรได้รับความรักเมื่อเป็นลูกชายในอุดมคติของผู้ปกครองเท่านั้น

การสร้างตัวละครผู้ปกครองที่เพิกเฉยอารมณ์บุตร ปาน ผู้วิจัยกำหนดให้ ปาน เป็นแม่ที่เพิกเฉยทางอารมณ์บุตรด้วยการเป็นผู้ปกครองที่ตามใจ (The Permissive Parent) และผู้ปกครองที่เสพติดการทำงาน (The Workaholic Parent) โดยปานมีนิสัยชอบแสดงความรักทั้งทางวาจาและภาษากายและมักมอบสิ่งของและเงินให้กับปรายฟ้าและเปรมผู้เป็นบุตรอยู่เสมอ ปานไม่เข้มงวดในการเลี้ยงดูแต่ปานขาดความสามารถในการมองเห็นความต้องการทางอารมณ์ของบุตร ส่งผลให้ปรายฟ้าและเปรมรู้สึกห่างเหินจากปานแม้จะรับรู้ได้ถึงความรักของปาน นอกจากนี้ ปานทุ่มเทเวลาให้กับการบริหารโรงเรียนที่เชียงใหม่มากกว่าการเดินทางมาพบครอบครัวที่กรุงเทพฯ และมักหลงลืมหรือจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับปรายฟ้าและเปรมผิดบ่อยครั้ง การเพิกเฉยทางอารมณ์ดังกล่าวส่งผลให้ปรายฟ้าและเปรมรู้สึกไร้ตัวตน แต่ก็หวาดกลัวที่จะเรียกร้องความสนใจจากปานเนื่องจากทั้งสองรับรู้ได้ว่าปานต้องใช้เวลาไปกับการทำงานเพื่อนำเงินมาเลี้ยงดูครอบครัว

การสร้างตัวละคร เปรม ผู้วิจัยกำหนดให้ เปรม เป็นอีกตัวละครหนึ่งที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กโดยสมาชิกในครอบครัว เปรมเป็นลูกชายคนโตของดัยและปาน และทำอาชีพเป็นอาจารย์จิตแพทย์ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก การเพิกเฉยทางอารมณ์ของดัยและปาน ทำให้เปรมหวาดกลัวที่จะไม่สมบูรณ์แบบและเลือกที่จะปกปิดความต้องการทางอารมณ์ของตนเองไว้ด้วยการแสดงออกว่าตนมีความสุข ส่งผลให้ไม่มีใครสามารถรับรู้ถึงตัวตนที่แท้จริงของเปรมได้ นอกจากนี้ในวัยเด็ก เปรมได้เข้าไปในบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงินกับปรายฟ้า ทั้งสองเห็นบางอย่างภายในบ้านหลังนั้น แต่เปรมเลือกที่จะวิ่งหนีออกมาด้วยความกลัวและปฏิเสธว่าตนเองไม่เห็นอะไร เพื่อไม่ให้ถูกดัยทำโทษ เหตุการณ์นี้ส่งผลให้เปรมและปรายฟ้าห่างเหินและเพิกเฉยทางอารมณ์กันและกันตั้งแต่นั้นมา ความโดดเดี่ยวและความรู้สึกผิดที่สะสมภายในจิตใจของเปรม ทำให้เปรมไม่สามารถแบกรับความรู้สึกกว้างเปล่าได้และตัดสินใจจบชีวิตตัวเองลงโดยที่ไม่มีใครรับรู้สาเหตุ ผู้วิจัยกำหนดให้ตัวละครเปรมมีนิสัยดังกล่าวและตัดสินใจจบชีวิตตัวเองเพื่อนำเสนอว่าความรู้สึกโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กมีผลกระทบที่รุนแรงแต่ไม่สามารถรับรู้หรือมองเห็นได้ง่าย

การสร้างตัวละคร พิม ผู้วิจัยกำหนดให้ พิม เป็นคู่หมั้นของเปรม โดยทั้งสองมาพบกันเพราะผู้ปกครองของทั้งสองรู้จักกันและเห็นว่าทั้งสองเหมาะสมกันจึงจัดให้ทั้งสองได้หมั้นกัน พิมเป็นหญิงสาวที่ดูเพียบพร้อมและมีกิริยาเรียบร้อย พ่อและแม่ของพิมเป็นผู้บริหารโรงแรมที่หัวหินและคาดหวังให้พิมเป็นผู้บริหารโรงแรมดังกล่าวต่อซึ่งสะท้อนให้ถึงการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ของพิมโดยผู้ปกครองที่มุ่งเน้นความสำเร็จและความสมบูรณ์แบบ (The Achievement/Perfection Focused Parent) ผู้วิจัยสร้างตัวละครพิมขึ้นเพื่อนำเสนอว่าการมองเห็นหรือรับรู้ถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กนั้นเป็นเรื่องยากแม้จะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันอย่างพิมและเปรม ในขณะเดียวกัน การที่ตัวละครพิมเป็นผู้ที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กเสียเอง ทำให้พิมขาดความสามารถในการจัดการและรับรู้ความต้องการทางอารมณ์ของผู้อื่นและตนเอง ซึ่งทำให้พิมรู้สึกผิดและสับสนอย่างมากหลังจากที่เปรมจบชีวิตลงโดยที่ตนไม่เข้าใจสาเหตุ

การสร้างตัวละคร โจ ผู้วิจัยกำหนดให้ โจ เป็นบุคคลนอกครอบครัวของปรายฟ้าที่ไม่มีความเข้าใจเรื่องการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก เพื่อนำเสนอว่าความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กเป็นปัญหาที่เข้าใจได้ยากโดยผู้คนนอกครอบครัว โดยประเด็นดังกล่าวปรากฏในการตั้งคำถามของโจต่อเรื่องเล่าเกี่ยวกับนน เด็กวัยรุ่นผู้จบชีวิตตัวเองลงอย่างไม่มีสาเหตุหลังจากที่เข้าไปในบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงิน นอกจากนี้โจเป็นเพื่อนร่วมงานของปรายฟ้าที่แม้จะมองเห็นความผิดปกติของปรายฟ้า แต่ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ เนื่องจากความต้องการช่วยเหลือของโจ

มักถูกเพิกเฉยโดยปรายฟ้าที่ไม่รับรู้ถึงความต้องการดังกล่าว ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโจและปรายฟ้าในรูปแบบดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าการขาดความสามารถในการเชื่อมโยงทางอารมณ์กับผู้อื่นของผู้ที่ถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ผู้อื่นไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ถูกเพิกเฉยเหล่านั้นได้

4. การสร้างโครงเรื่อง (plot)

ริชาร์ดสัน (2015, p.46) กล่าวว่าบทแนวสยองขวัญมุ่งนำเสนอเรื่องราวของตัวละครมนุษย์ที่ต้องเผชิญสิ่งสยองขวัญอันนำไปสู่สภาวะผิดปกติ โดยตัวละครมนุษย์นั้นจะต้องต่อสู้เพื่อให้ตนเองกลับเข้าสู่สภาวะปกติอีกครั้ง จากการวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าโครงเรื่อง (plot) ของบทแนวสยองขวัญประกอบด้วย 3 ช่วงสำคัญตามลำดับดังนี้ 1. ตัวละครหลักในสภาวะปกติ 2. ตัวละครหลักเผชิญหน้าและต่อสู้กับสิ่งสยองขวัญ 3. ตัวละครหลักกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ผู้วิจัยนำวิธีการสร้างโครงเรื่องบทแนวสยองขวัญข้างต้นโดยกำหนด “ความโดดเดี่ยวจากการเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็ก” เป็นประเด็นหลักของเรื่อง (main theme) มาสร้างสรรค์โครงเรื่องบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาเรื่อง ว้าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 ตัวละครหลักในสภาวะปกติ

เรื่องเริ่มต้นขึ้นด้วยปรายฟ้าที่กำลังวิเคราะห์เรื่องลึกลับในรายการไซศาสตร์ร่วมกับโจ หลังจากนั้นโจบอกปรายฟ้าว่าเรื่องเล่าลึกลับเรื่องต่อไปที่พวกเขาจะต้องวิเคราะห์ในรายการจะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงิน ที่คนเล่ากันว่าใครที่ตก ‘ผี’ ในบ้านหลังนั้นจะถูกผีนำตัวไปอยู่ด้วย ปรายฟ้ามีท่าทีอึ้งเมื่อได้เห็นภาพบ้านร้างดังกล่าวแต่ไม่ได้พูดอะไรกับโจ เพียงวันเดียวกันนั้น ปรายฟ้าเดินทางมาทานอาหารเที่ยงกับ ดนัย ปาน เปรม และพิม ที่บ้านของดนัยเพื่อฉลองที่เปรมจบการศึกษาปริญญาเอก ในคืนนั้นเปรมเดินทางไปหาปรายฟ้าที่บ้านของเธอก่อนจะกลับไปบ้านของตนเองและตัดสินใจจบชีวิตลง

ส่วนที่ 2 ตัวละครหลักเผชิญหน้าและต่อสู้กับสิ่งสยองขวัญ

หลังจากที่เปรมจากไป ดนัยหลีกเลี่ยงการพูดถึงเปรมและบริจาศสิ่งของของเปรมทั้งหมดออกจากบ้านไปและความเจ็บปวดจากการสูญเสียดังกล่าวทำให้ปานตัดขาดทางอารมณ์กับผู้คนรอบข้าง ปรายฟ้าเริ่มได้ยินเสียงและมองเห็นผีบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงินที่กลับมาหลอกหลอนเธออีกครั้งแต่เพิกเฉยต่อความรู้สึกหวาดกลัวของตนเอง ปรายฟ้าออกตามหาความจริงเกี่ยวกับบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงินด้วยการสัมภาษณ์ นัย แม่ของ นน เด็กชายวัยรุ่นที่จบชีวิตตัวเองลงหนึ่งปีหลังจากที่เข้าไปในบ้านร้างดังกล่าว ผู้คนจึงเล่าต่อกันว่าผีในบ้านร้างหลังนั้นนำตัวเขาไป นัยให้คำตอบว่าลูกชายของเธอจบชีวิตตัวเองลงเพราะความเครียดจากการเรียนและไม่เกี่ยวข้องกับบ้านร้างหลังนั้น อย่างไรก็ตาม คำสัมภาษณ์ของนัยเสนอให้เห็นว่านัยและนนไม่เคยพูดคุยกันเรื่องการเรียนที่แย่งของนนก่อนที่เขาจะจบชีวิตตัวเองลงเลย ในคืนนั้นระหว่างที่ ปรายฟ้า ดนัย และปานกำลังทานอาหารเย็นพวกเขาตกลงกันว่าจะไปฉลองวันเกิดปานด้วยกันที่เชียงใหม่โดยปรายฟ้าจะเป็นคนจองร้านอาหารและในคืนนั้นปรายฟ้าฝันเห็นเปรมและผีบ้านร้างหน้าต่งน้ำเงินที่มาเอาตัวเขาไป

เย็นวันถัดมา ปรายฟ้าได้เข้าไปสำรวจในบ้านร้างดังกล่าวกับโจและพบเจอผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงิน แต่บอกโจว่าไม่เห็นอะไร หลังจากนั้นปรายฟ้านำข้อมูลที่ได้จากการค้นหาไปวิเคราะห์ในรายการไซยศาสตร์ว่า แท้จริงแล้วบ้านร้างหน้าตาน่าเงินไม่ได้มีผีสิงอยู่อย่างที่ผู้คนเข้าใจและเรื่องเล่าเกี่ยวกับบ้านหลังนั้นเป็นเพียงการแต่งเรื่องราวขึ้นมาโดยผู้คนที่ไม่มีคำตอบว่าทำไมบ้านหลังนั้นจึงถูกทิ้งร้างเอาไว้ อย่างไรก็ตาม ปรายฟ้ายังคงได้ยินเสียงและมองเห็นผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินที่ยังติดตามเธออยู่ เย็นวันถัดไป ที่บ้านของปรายฟ้า ปรายฟ้าโทรไปจอร์จร้านอาหารเพื่อฉลองวันเกิดปานที่เชียงใหม่ ในอีกสองอาทิตย์และได้รู้โดยบังเอิญจากพนักงานร้านอาหารว่าปานอาศัยอยู่กับอีกครอบครัวหนึ่งที่เชียงใหม่ ขณะนั้นเอง ผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินปรากฏตัวขึ้นอีกครั้ง ปรายฟ้าหยิบมือออกมาเพื่อป้องกันตัว แต่หลังจากที่ผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินหายตัวไป ปรายฟ้าพบว่าเธอกำลังถือมีดจ่อคอตนเองอยู่ ด้วยความหวาดกลัว ปรายฟ้าเดินทางไปหาคำตอบในออฟฟิศของเปรมในคืนหนึ่ง แต่ไม่พบสิ่งของหรือหลักฐานที่สามารถให้คำตอบถึงการจากไปของเปรมได้ พิมเดินเข้ามาพบปรายฟ้าและเล่าว่าเปรมเคยบอกกับเธอว่าเขายากถอนหมั้น ซึ่งเรื่องนี้ทำให้พิมรู้สึกผิดและตระหนักได้ว่าทั้งสองหมั้นกันเพียงเพื่อสนองความต้องการของพ่อและแม่ของทั้งสองฝ่ายเท่านั้นและเปรมอาจจบชีวิตตัวเองเพื่อให้เธอหลุดพ้นจากความคาดหวังดังกล่าว ปรายฟ้าลอบพิมด้วยการเล่าให้ฟังว่าการจบชีวิตตัวเองของเปรมไม่เกี่ยวข้องกับพิม เพราะการหลีกเลี่ยงปัญหาเป็นนิสัยของเปรมอยู่มาตั้งแต่เด็กและเล่าว่าเปรมเคยสอบตกแต่ไม่กล้าบอกตนจึงเขียนข้อความลงในกระดานโน้ตและเสียไว้ในหนังสือที่ตนอ่านทุกคืน คืนนั้นตนเปิดหนังสืออ่านแต่ไม่เคยพูดถึงกระดานโน้ตของเปรม

ปรายฟ้าเดินทางไปหาตนที่บ้านและขอให้ตนพูดคุยกับปานเรื่องครอบครัวใหม่ของเธอ แต่ตนปฏิเสธ ทั้งสองทะเลาะกัน ปรายฟ้ากล่าวโทษว่าเปรมจบชีวิตตัวเองลงเพราะการเพิกเฉยของตน ตนเดินออกจากบ้านไปโดยไม่ตอบรับคำขอโทษของปรายฟ้า ปรายฟ้าได้ยินเสียงของผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินที่ใกล้เข้ามาหาเธอและรีบออกเดินทางไปหาปานที่กำลังเก็บของที่คอนโดเพื่อกลับเชียงใหม่โดยมีผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินติดตามเธอมาด้วย ปรายฟ้าหวาดกลัวที่จะพูดถึงความต้องการกับปาน ในขณะเดียวกัน ปานก็ล้มเหลวที่จะมองเห็นความต้องการทางอารมณ์ของปรายฟ้า หลังจากthatปานเดินออกจากคอนโดไป ผีบ้านร้างหน้าตาน่าเงินปรากฏตัวอีกครั้งและเฝ้ามองปรายฟ้าที่ถูกปานทอดทิ้งเอาไว้

ความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์โดยผู้คนที่เธอรักส่งผลให้ปรายฟ้าเข้าสู่ห้วงความฝันและภาพหลอนที่เริ่มต้นขึ้นด้วยภาพเหตุการณ์ที่ปรายฟ้ากลับมาที่บ้านตนและพบว่าตนจบชีวิตตัวเองลงในห้องเก็บของ ความรู้สึกผิดและความเจ็บปวดดังกล่าวนำปรายฟ้ากลับไปยังเหตุการณ์ในวันกินเลี้ยงฉลองการเรียนจบของเปรมเกิดขึ้นอีกครั้ง โดยในภาพความฝันนี้ ปรายฟ้ามองเห็นทุกคนพูดต่อว่าและตอกย้ำความรู้สึกไร้ตัวตนและความเป็นภาระทางอารมณ์ของปรายฟ้า ปรายฟ้าเข้ามาในภาพเหตุการณ์วัยเด็กในวันที่เปรมทอดทิ้งเธอไว้ในบ้านร้างหน้าตาน่าเงินซึ่งนำไปสู่ภาพเหตุการณ์ครั้งสุดท้ายที่เปรมมาหาเธอก่อนที่จะจบชีวิตตัวเองลง โดยในภาพความฝันนี้ เปรมขอโทษที่เขาทอดทิ้งเธอซึ่งเปิดโอกาสให้ปรายฟ้าได้ระบายสิ่งที่เธอไม่มีโอกาสได้บอกเปรม ก่อนที่ความฝันจะจบลง เปรมบอกกับปรายฟ้าว่าคำตอบที่เธอกำลังตามหานั้นอยู่ในสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้น ปรายฟ้าตื่นขึ้นมาที่บ้านร้างหน้าตาน่าเงินด้วยเสียงโทรศัพท์จากพิมที่โทรมาบอกว่าเธอเพิ่งพบตน

ที่บ้านของเขาซึ่งทำให้ปรายฟ้ารู้ว่าทั้งหมดเป็นเพียงภาพหลอนในจิตใจของเธอ ปรายฟ้าเผชิญหน้ากับผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินที่ปรากฏตัวขึ้นเพื่อฆ่าและนำตัวเธอไปอยู่ด้วย ปรายฟ้าตัดสินใจบอกอดีและขอโทษที่เธอเพิกเฉยเสียงเรียกของผีมาโดยตลอด ผีปล่อยปรายฟ้าไป เรื่องราวเฉลยว่าในคืนที่เปรมมาหาปรายฟ้าก่อนที่จะจบชีวิตตัวเองลง เปรมไม่ได้อธิบายอะไรนอกจากบอกปรายฟ้าแทนการบอกลาและเดินออกจากบ้านปรายฟ้าไป

ส่วนที่ 3 ตัวละครหลักกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

หนึ่งอาทิตย์ผ่านไป ปรายฟ้าเดินทางไปฉลองวันเกิดปานที่เชียงใหม่และตัดสินใจบอกกับปานว่าเธอรู้เรื่องที่ปานอาศัยอยู่กับอีกครอบครัวหนึ่งที่เชียงใหม่แล้ว ปรายฟ้าขอให้ปานทิ้งครอบครัวนั้นและกลับมาเป็นครอบครัวเดียวกันอีกครั้งแต่ปานปฏิเสธ ปรายฟ้ายอมรับการตัดสินใจของปานและเดินทางกลับกรุงเทพฯ ไป หนึ่งอาทิตย์ผ่านไป ขณะที่ปรายฟ้าและदनัยกำลังกินอาหารที่บ้านदनัย ปรายฟ้าให้หนังสือเล่มหนึ่งกับदनัยโดยแอบสอดกระดาษที่เธอเขียนความในใจเอาไว้คล้ายกับวิธีที่เปรมเคยทำในวัยเด็ก ดนัยไม่แสดงท่าทีว่ารับรู้ถึงกระดาษโน้ตดังกล่าว แต่หลังจากที่ปรายฟ้าเดินออกจากบ้านไป ดนัยหยิบกระดาษโน้ตนั้นออกมาจากหนังสือและอ่านข้อความด้านใน เรื่องราวจบลงที่สตูดิโอไซศาสตร์ ปรายฟ้าชวนโจไปกินอาหารด้วยกันเพราะเธออยากให้ทีมงานรายการไซศาสตร์ได้เจอกันนอกเหนือจากเรื่องงาน โจตอบรับด้วยความรู้สึกดีใจก่อนจะเดินออกจากบ้านไป ปรายฟ้าได้ยินเสียงของผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินที่ยังติดตามเธออยู่ แต่ในครั้งนี้นปรายฟ้ายิ้มให้กับการหลอกหลอนนั้นก่อนที่เรื่องจะจบลง

4.1 การใช้องค์ประกอบของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาของเฮเลอร์แมน (2024) และองค์ประกอบของละครเวทีในการสร้างความสยองขวัญของโอดันเนล (2018) ในการสร้างโครงเรื่องผู้วิจัยนำองค์ประกอบของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาของเฮเลอร์แมน (2024) ทั้งหมด 6 ประการมาใช้ในการสร้างสรรค์บทละครเรื่อง ว้าง ดังนี้

ตารางที่ 1 การใช้องค์ประกอบของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาของเฮเลอร์แมน (2024) ในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง

องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาของเฮเลอร์แมน	การใช้องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง
การเล่าเรื่องผ่านมุมมองที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ (Unreliable Narrator)	ปรายฟ้าเป็นตัวละครเดียวในเรื่องที่มองเห็นตัวละครผีและได้ยินเสียงหวีดลมในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่บ้านร้างหน้าต่างน้ำเงิน รวมถึงปรายฟ้ามีอาการนอนละเมอ ทำให้ผู้ชมไม่สามารถเชื่อถือได้ว่าสิ่งที่ปรายฟ้าเห็นหรือได้ยินเกิดขึ้นจริงหรือเป็นเพียงความฝันและการหลอนของปรายฟ้า

องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา ของเฮลเลอร์แมน

การตัดขาดและการกักขัง (Isolation and Confinement)

การทำให้สับสนในตนเองและการควบคุม
ทางจิตใจ (Gaslighting and Manipulation)

สภาวะทางจิตที่ย่ำแย่ลง (Descent into Madness)

การใช้องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิง จิตวิทยาในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง

การเพิกเฉยทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว\
ปรายฟ้าทำให้ปรายฟ้ารู้สึกตัดขาดทางอารมณ์
จากตัวละครเหล่านั้น และส่งผลให้ปรายฟ้ารู้สึก
โดดเดี่ยวและไร้ที่พึ่งพา

การที่दनัยปฏิเสธการแสดงความต้องการทาง
อารมณ์ของปรายฟ้า มีอิทธิพลทำให้ปรายฟ้าเชื่อ
ว่าความต้องการทางอารมณ์ของตนเองนั้นเป็นภาระ
ของผู้อื่นและเรียนรู้ที่จะเพิกเฉยความต้องการ
เหล่านั้นของตน

การที่ปานเลือกใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงาน
เพื่อหาเงินมาเลี้ยงดูปรายฟ้าและเปรมและมัก
หลงลืมรายละเอียดเกี่ยวกับปรายฟ้า มีอิทธิพล
ทำให้ปรายฟ้าเชื่อว่าตนเองไร้ความสำคัญและไม่มี
สิทธิที่จะเรียกร้องความสนใจจากปาน

การที่เปรมทอดทิ้งปรายฟ้าเอาไว้ในบ้านร้างหน้า
ต่างน้ำเงินและเลือกที่จะบอกदनัยว่าตนเองไม่เห็น
อะไรในบ้านร้างหลังนั้น ส่งผลให้ปรายฟ้ารู้สึก
สับสนและไร้ที่พึ่งพา

ปรายฟ้าพยายามแสดงความต้องการทางอารมณ์
ของตนเองกับदनัยและปาน แต่ความต้องการนั้นกลับ
ถูกเพิกเฉยตลอดทั้งเรื่อง โดยเกิดขึ้นไปพร้อมกับ
เสียงและการหลอกหลอนของผีบ้านร้างหน้าต่าง
น้ำเงินที่เกิดขึ้นถี่ขึ้นเรื่อย ๆ จนนำไปสู่ห้วงความ
ฝันที่เกิดขึ้นช่วงท้ายเรื่อง

องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยา ของเฮเลอร์แมน	การใช้องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิง จิตวิทยาในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง
การบิดเบือนสิ่งคุ้นเคยให้พิกล (The Uncanny)	การนำเสนอเหตุการณ์ที่คุ้นเคยอย่างการกินข้าว ร่วมกันของครอบครัวในฉากการกินเลี้ยงเพื่อ ฉลองการจบการศึกษาปริญญาเอกของเปรมที่เกิด ขึ้นในช่วงต้นเรื่องอีกครั้งในช่วงท้ายเรื่อง แต่ บิดเบือนรายละเอียดบางอย่างในเหตุการณ์ดัง กล่าวให้ผิดแปลก เช่น เสียหายใจที่ตุงขึ้นจาก ปลายสายโทรศัพท์บ้าน เสียงหวีดลมที่ตุงขึ้นแม้ หน้าต่างบ้านด้นัยจะปิดอยู่ และการที่ปรายฟ้า รู้ตัวว่าเหตุการณ์นี้เคยเกิดขึ้นกับเธอแล้ว
ตอนจบที่คลุมเครือ (Ambiguous Endings)	แม้ว่าปรายฟ้าจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าบ้านร้าง หน้าต่างน้ำเงินไม่มีผีสิงอยู่อย่างที่ผู้คนที่อาศัยอยู่ แถวนั้นเข้าใจ แต่ปรายฟ้ายังคงถูกหลอกหลอน โดยตัวละครดังกล่าวจนฉากสุดท้ายของเรื่อง โดย ไม่มีการเฉลยหรือนำเสนอข้อมูลที่บ่งบอกอย่าง ชัดเจนว่าผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินคืออะไรและมี ตัวตนอยู่จริงหรือไม่

ผู้วิจัยนำวิธีการใช้องค์ประกอบละครเวทีของโอดันเนล (2018) มาประยุกต์ใช้ในการสร้าง
ความสยองขวัญในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง ดังนี้

ตารางที่ 2 การใช้องค์ประกอบของละครเวทีในการสร้างความสยองขวัญของโอดันเนล (2018) ใน
บทละครเวทีเรื่อง ว้าง

วิธีการใช้องค์ประกอบของละครเวทีในการ สร้างความกลัวของโอดินเนล

การกระตุ้นความรู้สึกผู้ชม (Arousing the Audience)

การนำเสนอสิ่งสยองขวัญ (Monsters or the Monstrous)

การนำเสนอความน่าขยะแขยงและความ
สยองขวัญของร่างกาย (Gore and Body
Horror)

การใช้แสงและเสียง (The Spectacle)

การใช้องค์ประกอบของละครเวที ในการสร้าง ความกลัวในบทละครเวทีเรื่อง ว้าง

พื้นที่ทางเดินจากด้านหลังผู้ชมถูกใช้เป็นทางเดิน
เข้าบ้านของदनัย บ้านของปาน และบ้านร้างหน้า
ต่า่งน้ำเงิน รวมถึงเป็นทางเดินไปยังห้องเก็บของ
บ้านปรายฟ้า

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวของปราย
ฟ้าที่มีความตึงเครียดและห่างเหิน

ตัวละครปรายฟ้าที่มีมุมมองที่ไม่สามารถเชื่อถือได้
รวมถึงตัวละครदनัยและตัวละครปานที่เป็นผู้
ปกครองที่เพิกเฉยทางอารมณ์ ทำให้ปรายฟ้าไม่
สามารถไว้วางใจได้

ฉากที่ปรายฟ้าและโจเห็นศพนกในบ้านร้างหน้าต่า่ง
น้ำเงิน โจแสดงถึงความขยะแขยงต่อสิ่งที่เห็น

ไฟตรวจจับการเคลื่อนไหวที่ทางเดินบ้านदनัยที่จะ
สว่างขึ้นเมื่อมีคนเดินผ่านทางเดินของบ้านเท่านั้น
โดยในฉากหนึ่ง ผู้ชมจะเห็นว่าไฟดังกล่าวสว่างขึ้น
เองโดยที่ไม่มีใครเดินผ่านทางเดินบ้าน

การใช้แสงของไฟฉายที่ตัวละครถือในบางฉากเพื่อ
จำกัดให้ผู้ชมเห็นพื้นที่บางส่วนของเวทีเท่านั้น

ในฉากที่ตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่า่งน้ำเงินปรากฏ
ตัวในบ้านของปรายฟ้าไฟในบ้านของปรายฟ้าดับ
ไป เพื่อเป็นโอกาสให้นักแสดงได้เดินออกจากฉาก
เมื่อไฟบนเวทีสว่างขึ้นอีกครั้ง ผู้ชมจะเห็นเพียง
ปรายฟ้าที่ยืนอยู่เพียงผู้เดียวบนเวที คล้ายว่าตัว
ละครผีนั้นหายตัวไป

การใช้เสียงเคาะประตูและเสียงเปิดปิดประตูที่ตั้ง
ขึ้นจากด้านหลังของผู้ชม

5. การพัฒนาบทละครเรื่อง ว้าง

ในกระบวนการทำงานร่วมกับผู้กำกับและนักแสดงในช่วงการฝึกซ้อมละคร ผู้วิจัยเห็นว่าบางรายละเอียดในบทละครมีการถูกเน้นย้ำบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ผู้วิจัยจึงตัดบทพูดบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวออกไปเพื่อให้เรื่องมีความกระชับมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินในฉากที่ปรายฟ้าวิเคราะห์เกี่ยวกับบ้านร้างดังกล่าวในรายการไซยศาสตร์ ข้อมูลเหล่านั้นถูกนำเสนอในฉากที่ปรายฟ้าและโจเข้าไปสำรวจในบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่ตัวละครปรายฟ้าจะต้องวิเคราะห์ให้ผู้ชมได้ฟังอีกครั้ง ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าบางประเด็นยังไม่ชัดเจนเพียงพอและได้เพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นเหล่านั้นเพื่อประเด็นหลักของเรื่องชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ฉากที่ปรายฟ้าตัดสินใจพูดคุยกับคนยี้เกี่ยวกับปัญหาที่ค้างคาใจ ปฏิกริยาของคนยี้ที่มีต่อการแสดงความต้องการทางอารมณ์ของปรายฟ้าดังกล่าวยังคงคลุมเครือ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจปรับและเพิ่มบทสนทนาในฉากดังกล่าวเพื่อให้การเพิกเฉยทางอารมณ์ที่ต้องการนำเสนอผ่านตัวละครคนยี้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ ในระหว่างการฝึกซ้อมละคร ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้กำกับการแสดงและเห็นว่าควรสลับลำดับเหตุการณ์ที่ปรายฟ้ารู้ว่าโทรไปจองร้านอาหารที่เชียงใหม่ให้เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ที่ปรายฟ้าไปที่ออฟฟิศของเปรม เนื่องจากการรู้ว่าปานอาศัยอยู่กับอีกครอบครัวหนึ่งมีผลกระทบที่รุนแรงกับจิตใจของปรายฟ้ามากกว่าและหากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นต่อเนื่องกับเหตุการณ์ที่ปรายฟ้าเดินทางไปพูดคุยกับคนยี้เรื่องปานแต่ถูกปฏิเสธ จะทำให้การนำเสนอสถานะทางจิตที่ย่ำแย่ลงของปรายฟ้ามีความต่อเนื่องและราบรื่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระบวนนำเสนอบทละครในรูปแบบการอ่านบท (staged reading) โดยไม่มีการออกแบบเครื่องแต่งกาย แสงและฉาก และการใช้อุปกรณ์ประกอบฉาก (props) ที่ครบสมบูรณ์ทำให้ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องตัดรายละเอียดการสร้างบรรยากาศของภาพบางส่วนออกเพื่อให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดเหล่านั้นมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การตัดการใช้แสงฟ้าแลบจากหน้าต่างเพื่อสร้างจังหวะตกใจในฉากงานศพของเปรม และการตัดรายละเอียดการใช้แสงแฟลชจากกล้องของโจเพื่อสร้างจังหวะตกใจในฉากที่ปรายฟ้าและโจเข้าไปในบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินออก โดยผู้วิจัยเลือกทดแทนรายละเอียดดังกล่าว ด้วยการมุ่งนำเสนอความสยองขวัญด้วยเสียงแทน ตัวอย่างเช่น การใช้เสียงประกอบการเปลี่ยนฉากที่บอกข้อมูลเป็นนัยเกี่ยวกับการพบเจอผีบ้านร้างหน้าต่างน้ำเงินในวัยเด็กของปรายฟ้า และการใช้เสียงหวีดลมที่ดังขึ้นในฉากที่ปรายฟ้าและคนยี้ทะเลาะกัน

ผลการวิจัย

ละครเวทีเรื่อง ว้าง จัดแสดงรูปแบบการอ่านบท (staged reading) ในวันที่ 25 และ 26 มกราคม 2568 จำนวน 2 รอบการแสดง ณ ศูนย์ศิลปะการละครสตูดิโอ พันธุมโกมล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากผู้ชมจำนวน 55 ใบ ผลปรากฏว่าในแบบสอบถามส่วนที่ 1 จำนวนผู้ชมที่ประเมินประสิทธิภาพของการนำเสนอด้วยรูปแบบบทละครเวทีแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมความเข้าใจประเด็นของเรื่อง ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29 ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 40 ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 20 ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 9 และในระดับน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 2 ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 จำนวนผู้ชมที่ประเมินระดับความเข้าใจในประเด็นความโดดเดี่ยว

จากการเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กและตระหนักถึงผลเสียของสภาวะดังกล่าว เรื่องในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36 ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 32 ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 26.6 ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 4.8 และในระดับน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 0.6 และในส่วนที่ 3 ผู้มีส่วนหนึ่งระบุความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันว่าตอนจบที่คลุมเครือและไม่มีการอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่าเงินทำให้ผู้ชมไม่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าสิ่งสยองขวัญในเรื่องคือตัวแทนความรู้สึกโดดเดี่ยวจากการถูกเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กของตัวละครปรายฟ้า ส่งผลให้ประเด็นหลักของเรื่องไม่ชัดเจน

ในรอบวันที่ 26 มกราคม 2568 ผู้วิจัยได้จัดเวทีเสวนาหลังจบการแสดงโดยเรียนเชิญ นฤฤทธิ์ ปาเฉย นักเขียนบทละครอิสระ และ อาภัสสร ผาติตานนท์ นักจิตวิทยาและผู้ร่วมก่อตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา Cozybara มาให้เกียรติเป็นวิทยากรร่วมการเสวนา นฤฤทธิ์เสนอแนะว่าผู้วิจัยสามารถพัฒนาบทละครเรื่อง ว้าง ด้วยการพัฒนาตัวละครปรายฟ้าให้มีลักษณะนิสัยหรือข้อดีที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกอยากติดตามและเอาใจช่วยให้สามารถก้าวข้ามอุปสรรคในเรื่องไปได้และหากตัวละครดังกล่าวมีวิธีการรับมือกับการพบเจอผีบ้านร้างหน้าต่าเงินในแต่ละครั้งที่แตกต่างกันออกไปจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชมระหว่างการรับชมได้มากขึ้น และอาภัสสรเห็นว่าบทละครเรื่อง ว้าง สามารถสะท้อนความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่เปิดเผยทางอารมณ์บุตรได้อย่างถูกต้องและเสนอแนะว่าผู้วิจัยสามารถพัฒนาการนำเสนอประเด็นความโดดเดี่ยวจากการเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กในบทละครได้ด้วยการนำเสนอมุมมองของตัวละครเปรมที่มีต่อการถูกเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กและเหตุผลในการจบชีวิตตนเองของตัวละครดังกล่าวให้ผู้ชมได้เห็นในเรื่องมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการตอบแบบสอบถามของผู้ชมและความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการเสวนาเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย กล่าวคือบทละครเวทีเรื่อง ว้าง สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจและตระหนักถึงผลเสียของความโดดเดี่ยวจากการเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กได้ อย่างไรก็ตาม ความคลุมเครือของตอนจบซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาทำให้ผู้ชมส่วนหนึ่งที่ตอบแบบสอบถามไม่สามารถเข้าใจได้ว่าตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่าเงินเป็นตัวแทนของความรู้สึกโดดเดี่ยวจากการถูกเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กของตัวละครปรายฟ้าซึ่งส่งผลให้ประเด็นหลักของเรื่องไม่ชัดเจน ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าความไม่เข้าใจดังกล่าวอาจเกิดได้จาก 3 สาเหตุ 1. การใช้องค์ประกอบบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาเพื่อนำเสนอสภาวะดังกล่าวที่ไม่มีประสิทธิภาพมากเกินไป 2. การนำเสนอประเด็นความโดดเดี่ยวจากการเปิดเผยทางอารมณ์ในวัยเด็กด้วยคำพูดหรือการกระทำของตัวละครที่ไม่เพียงพอในบทละคร 3. มุมมองและการตีความของผู้ชมต่อเรื่องราวในบทละครที่แตกต่างจากจุดประสงค์ของผู้วิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าองค์ประกอบนี้เป็นเสน่ห์และจุดเด่นของบทแนวสยองขวัญเชิงจิตวิทยาที่ทำให้เกิดการถกเถียงและการตีความสิ่งสยองขวัญที่แตกต่างกันออกไปตามอัตวิสัยของผู้ชม หากผู้วิจัยจะพัฒนาบทละครเรื่อง ว้าง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจะเลือกคงความคลุมเครือของตอนจบและตัวละครผีบ้านร้างหน้าต่าเงินเอาไว้ แต่เพิ่มการกระทำและคำพูดรวมถึงปฏิสัมพันธ์ของตัวละครที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความโดดเดี่ยวจากการเปิดเผย

เฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กให้มีความชัดเจนและรุนแรงมากยิ่งขึ้นแทน อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยตระหนักว่า แม้บทละครแนวสยองขวัญประเภทนี้สามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจสภาวะทางจิตที่ผิดปกติที่บทละครนำเสนอได้ แต่อาจไม่ใช่ประเภทที่เหมาะสมที่สุดในการถ่ายทอดให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในสภาวะทางจิตที่ผู้เขียนบทต้องการนำเสนอ อันเนื่องมาจากความคลุมเครือซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของบทแนวนี้นี้ดังที่ได้กล่าวมา

นอกจากนี้ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนบทละครทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้วิจัยมุ่งสร้างตัวละครหลักโดยเน้นการนำเสนอประเด็นความโดดเดี่ยวจากการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กเป็นสำคัญ ทำให้ผู้วิจัยไม่ได้คำนึงถึงการสร้างรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครดังกล่าวที่ทำให้ผู้ชมอยากติดตามและให้ความสนใจกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้มีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากรายละเอียดเหล่านั้นอาจทำให้ผู้ชมเกิดความใกล้ชิดกับตัวละครหลักและเข้าถึงสภาวะทางจิตที่ผิดปกติของตัวละครดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การนำเสนอมุมมองและเหตุผลของตัวละครอื่นที่ถูกละเลยทางอารมณ์ในวัยเด็กนอกเหนือจากตัวละครหลักเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถเสริมให้ประเด็นดังกล่าวชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากผู้วิจัยจะพัฒนาบทละครเวทีเรื่อง ว้าง ผู้วิจัยจะนำคำแนะนำที่ได้กล่าวมาไปประยุกต์ใช้ โดยการพัฒนาตัวละครปรายฟ้าให้มีลักษณะนิสัยรวมถึงการกระทำหรือคำพูดที่แสดงถึงความต้องการที่จะรู้สึกมีตัวตนในครอบครัวของตนเองที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเห็นใจเมื่อความพยายามของปรายฟ้าถูกเพิกเฉยโดยตัวละครเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น การกระทำหรือคำพูดที่แสดงถึงการใส่ใจและการจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้คนในครอบครัวชอบหรือไม่ชอบได้ทั้งหมดแม้จะถูกหลงลืมโดยผู้คนในครอบครัวเสมอ หรือความพยายามที่จะเป็นผู้ดำเนินรายการพ็อดแคสต์ที่ประสบความสำเร็จโดยคาดหวังให้นัยและปานแสดงความภาคภูมิใจและให้ความสนใจกับตนเอง รวมถึงเพิ่มรายละเอียดที่บ่งบอกถึงการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กของตัวละครปานและदनัย เพื่อเสริมให้ผู้ชมเห็นว่าการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กของตัวละครดังกล่าวส่งผลให้ตัวละครเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ปกครองที่ขาดความสามารถในการมองเห็นและรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของบุตรตนเองต่อไป โดยผู้วิจัยเห็นว่ารายละเอียดนี้จะช่วยเสริมให้ผู้ชมเห็นถึงผลเสียของการถูกเพิกเฉยทางอารมณ์ในวัยเด็กได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากประสิทธิภาพของบทละครเวทีเรื่อง ว้าง ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดแสดงรูปแบบการอ่านบท (staged reading) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ลดประสิทธิภาพในการสื่อประเด็นหลัก (theme) และสาร (message) ของบทละครลง เนื่องจากบทแนวสยองขวัญแนวจิตวิทยาเป็นบทละครที่พึ่งพาองค์ประกอบของละครเวทีในแง่ของภาพ เช่น แสงไฟ ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย ฯลฯ ในการถ่ายทอดเรื่องราวและความสยองขวัญค่อนข้างมาก เมื่อองค์ประกอบเหล่านี้ไม่ครบสมบูรณ์ สารที่ควรถูกสื่อออกไปด้วยบรรยากาศหรือความสยองขวัญของเรื่องจึงถูกลดทอนลง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอดังกล่าวเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจและการตีความของผู้ชมสำหรับบทละครเวทีแนวสยองขวัญประเภทนี้

ข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยประเมินความเข้าใจของผู้ชมด้วยการวัด “ระดับความเข้าใจ” ซึ่งอาจไม่สามารถวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก เนื่องจาก “ระดับ” ความเข้าใจของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน สำหรับผู้ที่สนใจทำการวิจัยต่อไป ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำแบบสอบถามผู้ชมละคร โดยให้ผู้ชมระบุหรืออธิบายความเข้าใจและการตีความของตนเองโดยตรงเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถประเมินการตีความของผู้ชมได้อย่างละเอียดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ความรู้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์บทละครที่ทำให้ผู้ชมเข้าถึงหรือตระหนักถึงผลเสียของสภาวะทางจิตที่ผิดปกติของมนุษย์ได้ โดยผู้ที่สนใจศึกษาสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปประกอบหรือร่วมมือกับวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

บรรณานุกรม

- Brandt, Andrea. (2020). *9 Signs of Childhood Emotional Neglect*. Retrieve from <https://www.psychologytoday.com/us/blog/mindful-anger/202001/9-signs-of-childhood-emotional-neglect>
- Cori, J. L. (2017). *The emotionally absent mother: A guide to self-healing and getting the love you missed*. The Experiment.
- Hawkley, L. C., & Cacioppo, J. T. (2010). Loneliness matters: A theoretical and empirical review of consequences and mechanisms. *Annals of behavioral medicine*, 40(2), 218-227.
- Hellerman, J. (2024). *A Genre Examination of Psychological Horror Movies and TV Shows*. Retrieved 26 October 2024, from <https://nofilmschool.com/psychological-horror>
- Holland, Kimberly. (2021). *Childhood Emotional Neglect: How It Can Impact You Now and Later*. Retrieved 26 September 2022, from <https://www.healthline.com/health/mental-health/childhood-emotional-neglect>
- Lofberg, I. (2016). *Beginner's Guide: Psychological Horror*. Retrieved 26 October 2024, from <https://www.filminquiry.com/beginners-guide-psychological-horror/>
- Müller, L. E., Bertsch, K., Bülow, K., Herpertz, S. C., & Buchheim, A. (2019). Emotional neglect in childhood shapes social dysfunctioning in adults by influencing the oxytocin and the attachment system: Results from a population-based study. *International Journal of Psychophysiology*, 136, 73-80.

- O'Donnell, E. (2018). *The 'Theatre of Horror': exploring the underutilised horror genre in modern theatre* (Doctoral dissertation, University of Huddersfield).
- Rees, C. (2008). The influence of emotional neglect on development. *Paediatrics and Child Health*, 18(12), 527-534.
- Richardson, J. N. (2015). *Horror theatre: Investing in the aesthetics of horror as a theatrical genre* (Doctoral dissertation, Columbia University).
- Santos, L. J. O. D. (2022). *The Horror Within: An Analysis of Psychological Horror Films' Representation of Trauma Through Focalisation* (Bachelor's thesis, uis).
- Sengupta, S., & Chowdhury, A. (2024). Distorted Reflections: Gender and Horror in 'Black Swan'. *International Journal o English Literature and Social Sciences*, 9(2), 85-88.
- Tillinghast, E. (2017). *Why addressing loneliness in children can prevent a lifetime of loneliness in adults*. The Conversation. <https://theconversation.com/why-addressing-loneliness-in-children-can-prevent-a-lifetime-of-loneliness-in-adults-76248>
- Webb, J & Musello, C. (2012). *Running on empty : overcome your childhood emotional neglect*. Morgan James Publishing.
- จอห์น ที. คาซิออปโป และ วิลเลียม แพทริก. (2564). *วิทยาศาสตร์แห่งความเหงา* (โตมร ศุขปรีชา, ผู้แปล). (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัท ซอล์ท์ พับลิชชิง จำกัด.
- นฤชิต เสงวัฒนาอาภา. (2559). *การใช้เสียงเพื่อสร้างความรู้สึกลัวใน “หนังผี” ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52420>
- ธนัท อนุรักษ. (2555). *มนตร์เสน่ห์และการสร้างความกลัวในสื่อบันเทิงคดีของชาวไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44813>
-